

20.07.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**20 Temmuz 2023
Perşembe**

20.07.2023

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

20 Temmuz 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Hizmet Satışı - Araç ve Gereç Kira Yönetmeliği
- Beykent Üniversitesi Yaz Öğretimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/21)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 9/11/2022 Tarihli ve E: 2018/84, K: 2022/132 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/11/2022 Tarihli ve E: 2018/80, K: 2022/136 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 Tarihli ve E: 2022/108, K: 2023/55 Sayılı Kararı

DANIŞTAY KARARLARI

- Danıştay Başkanlık Kurulunun 2023/32 Sayılı Kararı
- Danıştay Başkanlık Kurulunun 2023/33 Sayılı Kararı

BM: Tahıl koridorunda gemilere güvence verilmeyecek

Rusya'nın tahıl koridoru anlaşmasını sonlandırmasının ardından sigorta şirketleri koridorla ilgili taşımacılık faaliyetlerini kapsam dışına alırken, Birleşmiş Milletler'den de bu koridor için gemilere güvence verilemeyeceği açıklaması geldi.

Birleşmiş Milletler (BM), Rusya'nın Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması'nı sonlandırmasının ardından savaş bölgesinde hareket eden gemilere güvenlik teminatı veremeyeceğini bildirdi.

BM Sözcüsü Stephane Dujarric, günlük basın toplantısında konuya ilişkin gazetecilerin sorularını yanıtladı.

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in küresel pazara Ukrayna ve Rusya'nın tahıl ile gübresini ulaştırmak için çaba sarf etmeye devam edeceğinin altını çizen Dujarric, "Gıda mevzusu Genel Sekreter için göz ardı edilmeyecek kadar önemli." dedi.

Dujarric, tahıl ihracatı için farklı fikirlerin gündeme getirildiğine işaret ederek, Rusya'nın gemileri hedef alma olasılığı konusunda "Burası bir savaş bölgesi. Kimse Genel Sekreter'den güvenlik teminatı talep edemez." ifadesini kullandı.

Ortak Koordinasyon Merkezi'ndeki personelin danışma sağlamak için İstanbul'da kalmaya devam ettiğini işaret eden Dujarric, "Bizim Karadeniz Tahıl Koridoru

20.07.2023

Anlaşması ve Rusya ile imzalanan mutabakat zaptının hedeflerine olan bağlılığımız sürüyor." diye konuştu.

Dujarric, Rusya'nın mutabakat zaptı bağlamındaki taleplerine ilişkin ise Guterres'in şimdiye kadar gerekli çabayı sarf ettiğini ancak bankacılık kuralları ya da sigorta piyasası gibi farklı hususları kontrol etmediğinin altını çizerek, "Görevimiz başkalarının kapılarını çalmak ve bunu yaptık, yapmaya da devam edeceğiz." açıklamasında bulundu.

Karadeniz'de gerilimi tırmandıracak karar: 'Tüm gemiler askeri sayılacak'

Rusya tahıl anlaşmasından çekilmesinin ardından, bu gecedan itibaren Ukrayna limanlarına giden tüm gemilerin "potansiyel askeri yük taşıyıcısı" olarak değerlendirileceğini bildirdi.

Rusya Savunma Bakanlığı, bu gecedan itibaren Ukrayna limanlarına giden tüm gemilerin "potansiyel askeri yük taşıyıcısı" olarak değerlendirileceğini bildirdi. Rusya Savunma Bakanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, tahıl anlaşmasının sona erdiği ve Karadeniz'deki insani koridorların azaltıldığı belirtildi. Bu kapsamda, Ukrayna limanlarına giden gemilere yönelik Rusya tarafından alınan kararın aktarıldığı açıklamada, "20 Temmuz 2023 saat 00.00'dan itibaren, Karadeniz'den Ukrayna limanlarına giden tüm gemiler potansiyel askeri yük taşıyıcısı olarak değerlendirilecek." ifadesine yer verildi.

Açıklamada, "Buna göre, bu tür gemilerin ülkeleri de Ukrayna ihtilafında Kiev rejimi tarafında yer almış kabul edilecek. Karadeniz'in kuzeybatısı ile güneydoğusunda uluslararası sularda bulunan bazı bölgeler de seyrüsefer için geçici olarak tehlikeli olarak ilan edilmiştir." denildi.

Rusya, 18 Temmuz'da sona eren Tahıl Anlaşması'ndan da çekildiğini duyurmuştu.

"ÖTV'lerin kaldırılmasını istiyoruz"

Akaryakıt üzerinden alınan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) tutarlarında yapılan düzenlemeler, geçtiğimiz günlerde yürürlüğe girdi. Karara göre kurşunsuz benzinin litre fiyatı üzerinden alınan ÖTV tutarı 2,52 liradan 7,52 liraya, motorinin litre üzerinden alınan vergi tutarı 2,05 liradan 7,05 liraya yükselirken otopazda ise ÖTV alınacağı 5,77 lira olarak belirlendi.

Müjde DEMİR

Konuyla ilgili açıklamalarda bulunan Mersin Ziraat Odası Başkanı Musa Yılmaz, akaryakıt zamlarının tarımı olumsuz etkileyeceğini, tarımda kullanılan enerji, yakıt ve gübre gibi ana ürünlerde mutlaka süspanseye gidilmesi gerektiğini belirterek, tarımda pozitif ayrımcılık uygulanarak, ÖTV'lerin kaldırılmasını istediklerini kaydetti. Tarsus Ziraat Odası Başkanı Veyis Avcı'da, ÖTV zammıyla beraber çiftçilerin hayal kırıklığına uğradığını, tarımda reforma gidilerek ÖTV ve KDV'nin tarım sektöründen acilen kaldırılması gerektiğini ifade etti.

Üretimde teşvikin artırılması amacıyla, Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) belgesine sahip çiftçilerin sulamada ve mazotta belirli bir indirimden yararlanmasının gerektiğini söyleyen Avcı, "Girdi maliyetlerinin yükselmesinden dolayı önümüzdeki yıl meyve ve sebze üretiminde yaklaşık yüzde 50 oranında düşüş yaşanacağını öngörüyoruz. Çiftçilerimiz kar sağlayamadığı işi daha fazla yürütemez. Yetkililerden çiftçilerimizin sorunlarını giderecek çözümler bekliyoruz" dedi.

"Üretici, enerji ve mazotu karşılayamıyor"

20.07.2023

Çiftçinin üretim maliyetinin yaklaşık yüzde 20'sini mazot ve enerjinin oluşturduğunu söyleyen Anamur-Bozyazı Ziraat Odası Başkanı Ahmet Şeref Gümüş' de yaptığı açıklamada, geliri düşük olan üreticinin mazot ve enerji fiyatına yetişemeyeceğini, bu sebeple tarımdan uzaklaşacağını ve gıda fiyatlarında artış yaşanacağını belirterek "İklim değışikliği ve girdi maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle zor şartlar altında üretim yapan çiftçi, mazota yapılan ÖTV artışıyla birlikte üretime devam edemeyecek duruma geldi. Üreticilerimiz eskiden geleneksel tarım yapıyordu. Şimdi ise geleneksel tarımı bırakarak modern tarıma geçti. Modern tarımın yapılabilmesi için enerji ve mazot çiftçinin en önemli ihtiyacıdır. Üreticinin tarımda kullanmış olduğu mazot ve enerji bir üretim aracıdır.

Tüketim aracı değildir. Bu nedenle mazot ve enerji tarımda özel tüketim olarak düşünülmemelidir. Üreticinin ödediği mazot vergisi, üreticiye verilen desteğin yüzde 70'ine denk geliyor. Bu sorunun çözümü üreticinin kullandığı enerji ve mazottan alınan ÖTV, KDV, vergi ve fonların acilen kaldırılmasıdır" diye konuştu.

'AGRICITIES gibi bir organizasyonla tarıma ve kırsal kalkınmaya yer verilmesi gurur verici'

Merkezi Konya'da bulunan Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (AGRICITIES) tarafından düzenlenen 2. Küresel Tarım Forumu, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın katılımıyla başladı.

BURCU SUNA/KONYA

Samsun Büyükşehir Belediyesi'nin ev sahipliğinde Samsun Şehit Ömer Halisdemir Çok Amaçlı Salonu'nda gerçekleştirilen forumun açılışında konuşan Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği Başkanı ve Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim, ev sahipliğinden ve emeklerinden dolayı Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Demir'e teşekkür etti.

"Tarım şu anda dünyanın en önemli gündemi"

Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği'nin kurulduğu 2019 yılından itibaren belediyeler arasında iş birliğinin artırılması, yurt dışı üyelerle ilişkiler kurulması için yoğun bir çaba sarf ettiğini belirten Başkan Altay, "Şu anda 18 ülkeden 265 belediyenin üye olduğu bir birlik haline geldik. Gün geçtikçe de hızla büyüyoruz. Çünkü tarım şu anda dünyanın en önemli gündemi. Tahıl Koridoru'nun açık tutulması şu anda sadece bölgede değil, tüm dünyada takip edilen bir gerçek. İnşallah Sayın Cumhurbaşkanımızın gayretleriyle tekrar açılacağına inanıyoruz" ifadelerini kullandı.

“Tarım artık belediyelerin ayrılmaz bir parçası haline geldi”

Özellikle Yeni Büyükşehir Yasası sonrası belediyelerin artık tarımın ayrılmaz bir parçası haline geldiğine değinen Başkan Altay, şunları kaydetti: “Benim Şehirim Konya, 42 bin kilometre büyüklüğüyle hep ifade edildiği gibi Hollanda büyüklüğünde bir şehir. İnsanımızın büyük bir kısmı tarımdan gelirini elde ediyor. Dolayısıyla hem vatandaşlarımızın gelirlerinin tarımdan olması hem de ülkemiz için milli savunma kadar, sınırlarımızı korumak kadar toprağımızı korumanın ve topraktan üretim elde etmenin ne kadar önemli olduğunun bilinciyle belediyeler olarak bu konuda ciddi çalışmalar yürütüyoruz. Özellikle kırsalda vatandaşlarımızın gelirinin artırılması, çiftçi eğitimleri, kooperatifler eliyle ürünlerin daha nitelikli hale getirilerek pazarlanmasıyla ilgili belediyeler çok yoğun bir çaba sarf ediyorlar. Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği’nde de hem tecrübelerimizi paylaşıyor, hem üniversitelerimizden hocalarımızdan ki, tüm rektörlerimize teşekkür ediyorum, ciddi bir eğitim imkanı da oluşuyor. İnşallah bunlar şehirlerimizde yaşayan vatandaşlarımızın refahının artırılması, tarımın geliştirilmesiyle ilgili önemli bir fırsat oluşturacak.”

“Türkiye artık sadece kendisi için üreten bir ülke değil”

Bir taraftan da iklim değişikliğinin şehirlere etkisi noktasında herkes için büyük bir risk olduğunu kaydeden Başkan Altay, “Özellikle Konya özelinde ifade edersek Türkiye’de iklim değişikliğinden en çok etkilenecek şehir Konya gözüküyor. Bir taraftan kuraklıkla mücadele ediyoruz; Karadeniz ise yoğun yağışlarla mücadele ediliyor. Orman yangınlarıyla mücadele ediyoruz. Dolayısıyla iklim değişikliği de hepimizin gündeminde. Burada iki gün boyunca önemli toplantılar yapılacak. Biz belediye başkanları olarak bilgi ve tecrübelerimizi aktaracağız. İstişare edeceğiz ama en önemlisi tarımla uğraşan kişilerin bir araya gelmesi, eğitimler alması, kardeşlik ilişkilerimizin artırılması olacak. Türkiye artık sadece kendisi için üreten, kendisi için çalışan bir ülke değil. Özellikle Afrika’da ülke olarak tarım konusunda ciddi çalışmalar yürütüyoruz. Biz de kardeş şehir ilişkileri ve AGRICITIES çatısı altında bu ilişkilerin artırılmasıyla ciddi çaba sarf etmeye devam edeceğiz” açıklamasını yaptı.

“Platformumuz kısa sürede çok güzel bir yere geldi”

Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Demir, iklim değişikliğinden en fazla etkilenen bölgelerden birinin de Samsun olduğuna değinerek, “Şehir hayatında tarımsal üretimin, hemen hemen tüm ürünleri tetikleyen tüm üretimleri destekleyen, sosyal hayatı etkin ve dengeli bir hale getiren, olmazsa olmazımız, geleceğimizi teminat altına alan tarımsal üretimdir. Sayın Başkanımızın temsil ettiği platformumuz kısa sürede çok güzel bir yere geldi. Platformumuzun İkinci Küresel Tarım Formu’nun Samsun’da yapılmasındaki destekleri için kendisine şükranlarımı sunuyorum. 2 gün boyunca tecrübelerimizi, birikimlerimizi birbirimize aktaracağız. Teknolojik ve birçok üretimi destekleyecek yeni finans, işletme modelleri, topraklı ve topraksız tarım dahil olmak üzere bütün alanlarla ilgili bir iletişim platformunu 2 gün boyunca Samsun’da yaşayacağız. Bu bizim için çok önemli. Samsun, Çukurova ve Konya bölgeleri dışında Türkiye’nin çok önemli ve çeşitliliğe sahip üretim havzası” dedi.

“Toplantımız hayırlara vesile olsun”

Samsun Valisi Zülkif Dağlı, “Bu toplantının şehrimizde yapılmasından büyük mutluluk duyuyoruz. AGRICITIES, 2 binin üzerinde yerleşim yeri ve belediyenin üye olduğu önemli bir kurum. Bu anlamda Konya Büyükşehir Belediye Başkanımız Uğur İbrahim Altay’a da toplantıyı şehrimizde tertip ettiği için çok teşekkür ediyoruz. Toplantımızın, Samsunumuz, ülkemiz ve dünya insanlığı için hayırlara vesile olmasını diliyorum” ifadelerini kullandı.

Yerel yönetimlerin kırsal kalkınmaya yönelik faaliyetlerinin önemini anlattı

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı ise, tarımın ön plana çıktığı, kırsal alanlarla şehirlerin bütünleştiği ve önemli bir parçası haline geldiği önemli bir dönemden geçildiğine dikkat çekerek, bu kapsamda yerel yönetimlerin kırsal kalkınmaya yönelik faaliyetlerinin tarımsal üretimin gelişmesi açısından önemli olduğunu vurguladı. AGRICITIES tarafından düzenlenen ve yurtiçinden ve yurt dışından 100’den fazla belediye başkanının katıldığı 2. Küresel Tarım Formu’nun da bu anlamda çok önemli olduğunu ifade eden Bakan Yumaklı, “Bu tür toplantıların en önemli kısmı bilgi ve tecrübe paylaşımıdır. O yüzden sadece uluslararası değil, aynı zamanda uluslarda da yerelde de bu bilgi paylaşımlarının çok kısa zamanda etkisini göstermesi mümkün” diye konuştu.

“Tarım bütün dünyada stratejik bir sektör haline geldi”

Son dönemde özellikle tarımın bütün dünyada stratejik bir sektör haline geldiğinin altını çizerek konuşmasını sürdüren Bakan Yumaklı, “Çünkü bugün tarımın çok önemli bir sektör olduğuna dair bundan önceki dönem insanlığın başlangıcından itibaren var olan tarım için artık önümüzdeki dönemde bazı istatistikler son derece önemli hale geldi. Yapılan tahminlere göre 2050 yılında dünya nüfusu 10 milyara yaklaşacak. Ülkemizin de 100 milyonu geçmesi söz konusu. Bunun yanı sıra insan hareketleri, gerek turizm gerekse farklı sebeplerle kıtalararası geçişe çok büyük oranda kapı aralamış durumda. Sadece ülkemize bu yıl 50 milyona yakın turist geldi. Sadece bugün Türkiye olarak bizler 85 milyon nüfusumuzu, 50 milyon turistimizi ülkemize herhangi bir sebeple gelip geçen, uğrayanlar da dahil olmak üzere çok ciddi bir nüfusun gıda gereksinimini karşılıyoruz. Bunun yanı sıra 30 milyar dolarlık bir ihracat rakamına ulaşmış durumdayız. İşte hem gıda arz güvenliğinin sağlanması hem de ülke olarak bizim tarım sektörüne bakışımız en azından belli konularda fark oluşturmaya başladı. Bizler tarım sektörünün gelişmesi için bakanlık olarak ben ve ekibim rekabet gücünün artması için etkin politikalar oluşturmanın gayreti içindeyiz” ifadelerini kullandı.

“Artık devletler tarım sektörünü milli savunma sanayisi kadar önemli görmekte”

Küresel ısınma ve iklim değişikliği ifadesinin sadece jenerik bir cümle olmadığını gelecekte anlaşılacağına dikkat çeken Bakan Yumaklı, “O yüzden bu yeni normallerin ülkelerin gıda arz güvenliğini önemli ölçüde tehdit ettiğinin farkına varılması gerekir. Artık sadece sözde değil, hakikattir bu. Devletler tarım sektörünü Milli Savunma

Sanayisi kadar önemli görmekteler. Çünkü sanayiniz ve teknolojiniz ne kadar gelişirse gelişsin eğer insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamazsanız o zaman diğer alanlarda güçlü olmanız çok da bir şey ifade etmeyebilir. Bizler de Türkiye olarak son 21 yılda tarım alanında çok başarılar elde ettik. Tarımla ilgili 15 kanun yürürlüğe girdi. Çünkü sizin sektörünüzü mutlaka yasal düzenlemelerle birlikte güçlendirmeniz gerekir. Çiftçilerimize reel rakamla bugün itibariyle söylüyorum, 841 milyar liralık bir tarımsal destek ödemesi yapıldı. Yaklaşık 1.200 baraj, gölet inşa edilerek 22 milyon dekar alan ilaveten sulamaya açıldı. Kırsal kalkınma alanında da yaklaşık 100 bin projeye 90 milyar liraya yakın bir destek sağlanarak kırsal kalkınmanın da güçlenmesine hükümet olarak destek vermiş olduk. Bu çalışmalarla birlikte Avrupa'nın en büyük tarımsal gücü olurken dünyanın da en büyük 10'uncu tarım ekonomisi olmayı da başardık ülke olarak. Bu çalışmalar yeterli mi? Yeni normalleri düşündüğümüzde artık sektörü mutlaka farklı yöntemlerle ele almamız gerekir. Yaptığımız yeni yasal düzenlemelerle ülke olarak yeni normallere çok daha hazır hale gelmek için çalışmalarımızı sürdüreceğiz" sözlerini kullandı.

"Şehirler kendilerini marka yapmak istiyorsa mutlaka tarımdan başlamaları gerekir" diyen Bakan Yumaklı, "Dolayısıyla sadece bunu bir çiftçiye, üreticiye destek çıkmak ya da o şehrin ihtiyaçlarını karşılamak olarak görmüyorum. Aynı zamanda şehirlerin kendilerini ifade edecekleri markalarının da tarım sektöründen çıkacağını düşünüyorum. Elbette AGRICITIES gibi bir organizasyonla tarıma ve kırsal kalkınmaya hizmetlerin yer verilmesi bence gurur duyulacak bir şey. Çünkü hep 'tarım çok önemli, inanılmaz önemli, o kadar çok önemli ki' deyip, ona mütenasip bir değer konusunda sorunlarımız vardı. Ama son zamanlarda artık bu öneme mütenasip değer verilmesi konusunda büyük bir aşama kaydedildiğini görmek de memnuniyet verici. 13 üyeye başlayıp şu anda 150'yi aştığını öğrendim. Umarım dünyada tarımın önemini anlayan bütün şehirler bu platforma üye olur, bilgi ve tecrübe paylaşımları çok daha geniş platformlarda konuşulur. Bu forumun tarım sektörü ve dünya için hayırlara vesile olmasını diliyorum. Programa ev sahipliği yapan Samsun Büyükşehir Belediye Başkanımıza; AGRICITIES ve Konya Büyükşehir Belediye Başkanımıza teşekkür ediyorum" diyerek konuşmasını tamamladı. Programa AK Parti Samsun Milletvekilleri, rektörler, Türkiye'den ve farklı ülkelerden büyükşehir ve il belediye başkanları, akademisyenler ve sektör paydaşları katıldı. Tarım konusunda uluslararası farkındalık oluşturulması hedeflenen 2. Küresel Tarım Forumu iki gün sürecek.

BAE ile 50,7 milyar dolar değerinde 13 anlaşma imzalandı

Türkiye ile BAE arasında yatırım, ekonomi, sanayi, savunma, hukuk, yargı, yenilenebilir enerji ve uzay endüstrisi alanlarında 13 anlaşma imzalandı. Anlaşmaların toplam tutarının 50,7 milyar dolar olduğu açıklandı.

Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) arasında 50,7 milyar dolarlık anlaşma imzalandı.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığından yapılan açıklamada, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ziyareti kapsamında, Türkiye ile BAE arasında muhtelif alanlarda 13 belgenin imzalanıp, kabul edildiği belirtildi.

Bu çerçevede iki tarafın, Türkiye Cumhurbaşkanı ve Birleşik Arap Emirlikleri Devlet Başkanı'nın başkanlık edeceği bir "Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey" kurma konusunda mutabakata vardığı aktarılan açıklamada, söz konusu Ortak Mutabakat'la BAE ile ilişkilerin stratejik ortaklık seviyesine çıkartıldığı kaydedildi.

BAE ile enerji, ulaştırma, altyapı, lojistik, e-ticaret, finans, sağlık, gıda, turizm, emlak, inşaat, savunma sanayisi, yapay zeka ve ileri teknolojiler gibi alanlarda mevcut işbirliğinin derinleştirilmesinin kararlaştırıldığı bildirilen açıklamada, "Söz konusu

20.07.2023

alanlarda imzalanan anlaşmaların toplam tutarı 50,7 milyar dolardır." ifadelerine yer verildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, BAE Devlet Başkanı Şeyh Muhammed Bin Zayed Al Nahyan'a Togg hediye etti

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) arasındaki Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey mekanizmasıyla ilişkilerin en üst düzeyde düzenli şekilde ele alınmasını sağlayacaklarını belirterek, "Anlaşmanın, iş dünyamıza tanıtılması için sonbaharda İstanbul'da Ticaret ve Yatırım Forumu düzenlenmesinde fayda görüyoruz." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile BAE Devlet Başkanı Şeyh Muhammed Bin Zayed Al Nahyan, El Vatan Sarayı'nda iki ülke heyetleri arasındaki görüşmeye katıldı. Burada konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti:

"Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey mekanizmasıyla ilişkilerimizin en üst düzeyde düzenli şekilde ele alınmasını sağlayacağız. Anlaşmanın, iş dünyamıza tanıtılması için sonbaharda İstanbul'da Ticaret ve Yatırım Forumu düzenlenmesinde fayda görüyoruz. İmzalanacak yeni metinlerle işbirliğimizin ahdi zemini güçlenecek. Yatırımların teşviki, güvenlik, yenilenebilir enerji ve taşımacılık gibi alanlarda hukuki altyapıyı sağlamlaştıralım istiyoruz."

BAE'nin Uluslararası Anadolu Kartalı 2023 Tatbikatı'na 4 adet F16 ve 80 kişilik personelle katılmasının savunma alanındaki ilişkilerin somut örneği olduğunu belirten Erdoğan, Abu Dabi'de düzenlenen IDEX ve NAVDEX Savunma Sanayi Fuarlarına Türkiye'den sağlanan yoğun katılım ve Türk firmalarına gösterilen ilginin de memnuniyet verici olduğunu söyledi.

İletişim Başkanlığı, Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında muhtelif alanlarda 13 belge imzalandığını ve anlaşmaların toplam tutarının 50,7 milyar dolar olduğunu açıkladı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) arasında imzalanan, toplamda 50,7 milyar dolar değerindeki anlaşmalarla, ihracat ve deprem finansmanının yanı sıra uluslararası yatırım anlamında da çok önemli bir hamlenin gerçekleşeceğini bildirdi.

Yılmaz, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Cumhurbaşkanı'mız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ziyaretinde, Birleşik Arap Emirlikleri ile bugün imzalanmış olan 50,7 milyar dolarlık anlaşmalar ülkemize hayırlı olsun. İhracat ve deprem finansmanının yanı sıra uluslararası yatırım anlamında da çok önemli bir hamle gerçekleşecek." ifadesini kullandı.

İşte, dövizdeki rekor yükselişin 3 temel nedeni!

Döviz kurları Merkez Bankası'nın bugünkü PPK toplantısı öncesinde rekordan rekora koşuyor. Peki, bu yükselişin nedenleri ne? Uzmanlara göre TL likidite bolluğu, TL mevduat faizlerindeki gerileme ve KKM dönüşlerinin dövize gitmesi döviz kurlarındaki artışı hızlandırıyor.

ŞEBNEM TURHAN

Merkez Bankası'nın bugün açıklanacak Para Politikası Kurulu kararı öncesinde döviz kurları yukarı yönlü sert hareketler gerçekleştiriyor. Dolar bu ay yüzde 4,5, bu hafta yüzde 2,8 bu yıl yüzde 44, Euro ise bu ay yüzde 6,22, bu hafta yüzde 2,9, bu yıl ise yüzde 51 yükseldi. Dolar 27,25 lira ile Euro da 30,60 lira ile rekor tazeledi. Peki döviz kurlarındaki bu sert hareketin nedeni ne? Bankacılık sektörü kaynakları ve piyasa uzmanları bu hareketi üç nedene bağlıyor: İlki Merkez Bankası'nın artık dolar satmayıp TL sıkılaştırma yapmaması, ikincisi kur korumalı mevduat dönüşlerinin dövize gelmesi ve son olarak da TL mevduat faizlerinin düşerek cazibesini yitirmesi.

1- TL LİKİDİTE BOLLUĞU VAR

Merkez Bankası daha önce piyasaya müdahale ettiğinde dolar satıp sistemden TL çekiyordu. Ve bu sistemin net fonlama ihtiyacını artırıyordu. Son dönemde ise dolar satmadığı için hatta ara ara alım yaptığı için Merkez Bankası sistemden TL çekmiyor. Merkez Bankası net fonlaması da eksiye düştü. Merkez Bankası verilerine göre 18 Temmuz itibariyle net fonlama - 176,5 milyar lira oldu. Yani piyasa uzmanlarının

verdiği bilgiye göre piyasada fazla para var ve Merkez Bankası bunu sterilize edemiyor. Sterilize edebilmesi için swapları azaltması gerekiyor ki bunu yaptığında da rezervlerin düşmesine neden oluyor. Merkez Bankası verilerine göre net fonlama 26 Aralık 2019'un ardından ilk kez negatife geçti. 14 Temmuz'da – 43 milyar lira, 17 Temmuz'da - 122,5 milyar lira ve 18 Temmuz'da ise - 176,5 milyar liraya ulaştı. Böylece net fonlama verilerinin yayınlanmaya başladığı 2011 yılından bu yana en düşük seviye de görülmüş oldu. Merkez Bankası'nın net fonlaması haziranın ilk haftasında 688,7 milyar liraya ulaşmıştı. Bunun yanı sıra M2 para arzı da hızlı yükseliyor. Yine Merkez Bankası haftalık verilerine göre 7 Temmuz itibariyle M2 para arzı 10,9 trilyon liraya ulaştı. Mayıs sonunda 9,4 trilyon lira, haziran başı ise 9,5 milyar lira seviyesindeydi. Bu sadece bir ayda yüzde 15'in üzerinde bir artışa işaret ediyor.

2- TL MEVDUAT FAİZLERİ % 30'UN ALTINA İNDİ

Merkez Bankası'nın TL mevduat oranı, TL mevduat dönüşüm hedefi nedeniyle bahar aylarında yüzde 50'lere dayanan TL mevduat faizleri hem regülasyonların gevşemesi hem de Merkez Bankası faiz artırımını sonrasında gerilemeye başladı. Bir dönem yüksek faizleri ve kurlardaki sabit seyir nedeniyle öne çıkan TL mevduat cazibesini yitirmiş gibi görünüyor. Bankacılık sektörü kaynaklarının verdiği bilgiye göre bu hafta TL mevduat faizleri yüzde 30'un altına indi. Haziran başında yüzde 40-42 seviyeleri konuşuluyor hatta yüksek meblağlı tasarruflara ise yüzde 50'nin üzerinde mevduat faizi uygulanıyordu. Bankacılık sektörü kaynakları sektörün kredi tarafındaki regülasyonlarda bir değişim olmadığı için kredi arzında düşük iştahın sürdüğünü bu nedenle de mevduat ihtiyacı bulunmadığına da işaret etti. Önümüzdeki dönemde TL mevduat faizinde düşüşün sürmesini bekleyen kaynaklar bu durumun da tasarruf sahiplerini dövize yönelttiğine vurgu yaptı.

3- KKM DÖNÜŞLERİ DÖVİZE GİTTİ

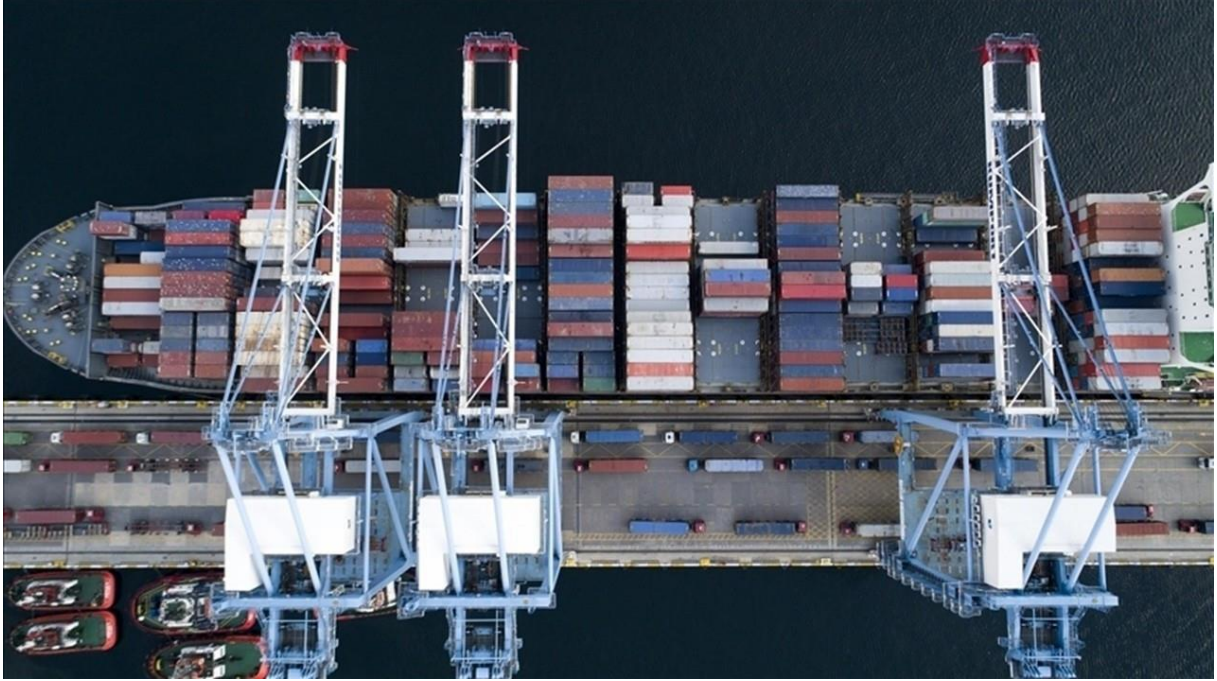
Bankacılık sektörü kaynakları Merkez Bankası'nın sıkılaştıran regülasyonları nedeniyle nisan mayıs gibi yüzde 40-50 faizle yapılan kur korumalı mevduat hesaplarının vade sonlarının bugünlerde yaşandığını söyleyerek kurda o dönemden beri gelin hareketlerin ve düşen faizlerin mevduat sahiplerinin KKM yenilememesi sonucunu doğurduğunu vurguladı. Kaynaklar, KKM'nin şu an cazibesinin azaldığını şöyle anlattı: "Yıllık yüzde 42 faizden bile yatırımcı tasarrufunu kur korumalı mevduata geçirse dolar 29-30 seviyesini aştığında kur farkı geliri almaya başlayacak. Dolar zaten 29- 30'un üzerine çıkacaksa niye tasarrufunu 3 ay vadeli KKM'ye bağlasın. Bunun yerine dolar alıp manevra imkanına da sahip olur. Bunun yanı sıra altın da yeniden gözde yatırım aracı olarak öne çıkmaya başladı." Bunun yanı sıra bankacılık sektörü kaynağı borsanın da kar realizasyonları sonrasında yüksek enflasyon ortamında tasarruf sahiplerinin yeniden ilgi duyacağı yatırım aracı olarak öne çıkmasını beklediğini söyledi.

MB bugün faiz kararını açıklıyor

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu bugün politika faizi kararını açıklayacak. Haziran ayı toplantısında politika faizini 6,5 puan artırarak yüzde 15'e çeken Merkez Bankası'ndan anketlerdeki beklenti politika faizini yüzde 20'ye çıkarması yönünde. Ancak anketler her ne kadar 5 puanlık artışa işaret etse de son günlerde piyasanın politika faizinde artış beklentisi 2-3 puana kadar gerilemiş durumda. Bu beklentideki kötüleşmenin de döviz kurlarına etki ettiğini belirten bankacılık sektörü kaynakları beklentinin altında faiz artışının yine kurlarda sert hareketlere yol açabileceğini vurguladı. Anadolu Ajansı yabancı ekonomistlerin de PPK'dan 5 puanlık artış beklentisinde olduğunu yazdı. Societe Generale Baş Orta-Doğu Avrupa, Orta Doğu, Afrika (CEEMEA) Stratejisti Marek Drimal, AA muhabirine yaptığı açıklamada, TCMB'nin, 5 puanlık artırımla politika faizini yüzde 20'ye çıkaracağı öngörüsünde bulundu. Drimal, "TL'de son dönemdeki değer kaybının ekonomideki maliyet baskılarını artırması ve enflasyondaki düşüş sürecini yavaşlatması bekleniyor. Ağustos ayındaki toplantıda politika faizi yüzde 25'e çıkabilir" dedi. Commerzbank Gelişmekte Olan Piyasalar Kıdemli Ekonomisti Tatha Ghose de politika faizinin 5 puan artırılacağı öngörüsünde bulundu.

IMF'den Türkiye'ye "sıkılaşma" çağrısı

IMF, büyük ekonomilerin dış pozisyonlarına ilişkin değerlendirmelerini paylaştığı Dış Sektör Raporu'nda Türkiye'ye de mali politikaları ve para politikalarını sıkılaştırma çağrısı yapıyor. Dış borcun orta vadede sürdürülebilir olduğunu söyleyen IMF, kur riskine de dikkat çekiyor.

HİLAL SARI

Uluslararası Para Fonu (IMF) en büyük ekonomilerin dış pozisyonlarına ilişkin düzenli değerlendirmeler sunduğu Dış Sektör Raporu'nda fonla bir kurtarma paketi anlaşması için görüşmeler yapan Pakistan başta olmak üzere Türkiye'nin de aralarında olduğu bir çok ekonomiye enflasyonla mücadele ve dış denge cephesinde istikrar için sıkılaşmanın devam etmesi çağrısı yapıyor.

"Türkiye'nin dış pozisyonu zayıf"

"Çalkantılı Zamanlarda Dış Dengelenme" başlıklı raporun Türkiye ekonomisinin değerlendirildiği bölümünde Türkiye'nin 2022'deki dış pozisyonu için orta vadeli temellerde ve istenen politikadakine göre görece daha zayıf olduğu vurgusu yapıldı. Düşük rezervler, çok yüksek finansman ihtiyacı ve net uluslararası yatırım pozisyonunun (UYP) ölçęi ve kompozisyonunun bu değerlendirmeyi desteklediği belirtildi. Cari açığın enerji fiyatlarındaki artışa bağlı olarak 2022'de kaydadeğer oranda arttığı vurgulanan raporda, net UYP'nin ise değerleme etkileri nedeniyle 2021 yılında sert daraldığı hatırlatılıyor ve şöyle deniyor: "Türkiye'nin şoklara kırılğanlığı hala çok yüksek seyreden brüt dış finansman ihtiyacı nedeniyle hala çok yüksek.

Orta vadede emtia fiyatlarındaki baskıların azalmasıyla cari açığın daralacağı öngörülüyor.”

“Parasal ve mali sıkılaşıma cari açığı düşürmeye yardımcı olur”

IMF'nin Türkiye'ye politika tavsiyesi ise şöyle: “Politika çerçevesini güçlendirmek Türkiye'nin dış pozisyon sürdürülebilirliğini destekleyecektir. Para politikalarının ve mali politika duruşunun sıkılaştırılması ve politikalara güvenin yeniden inşa edilmesi talebi baskılamaya ve ithalatı azaltmaya yardımcı olur, böylece cari açığı da düzeler. Ayrıca sıkılaşıma rezervlerin zamanla yeniden artırılması için sermaye girişlerine ve liralasmaya da yardımcı olur.”

Türkiye'nin net UYP'sinin 2018-2022 döneminde ortalama GSYH'nin negatif yüzde 40'ına denk geldiği ve 2022 sonu itibarıyla GSYH'nin negatif yüzde 30,8'ine ulaştığı belirtilen raporda dış borcun ise 2021'de GSYH'nin yüzde 54'üne denk geldiği, 2022'de ise bu oranın yüzde 52'ye gerilediği belirtiliyor. Borcun yaklaşık yüzde 53'ünün özel sektöre ait olduğu, kalan yüzde 47'lik kısmın ise hükümet ve merkez bankası borcu olduğu belirtilen raporda, borcun üçte birinin ise kısa vadeli dış borç olduğuna dikkat çekiliyor.

Dolar zayıflasa da 20 yılın zirvesine yakın

ABD'de TÜFE'nin mayıstaki yüzde 4 düzeyinden haziranda yüzde 3'e yavaşlamasıyla ABD Merkez Bankası'nın (Fed) faiz artırımlarının sonuncusunun 25-26 Temmuz toplantısında geleceği görüşü güçlendi. Fed dotplot grafiğinde faizde zirvenin yüzde 5,50-5,75 ile görüleceği öngörülüyor ancak Reuters ekonomistlerinin katıldığı ankette 106 ekonomistten sadece 19'u bu seviyelere çıkılacağı görüşünde. Ankette ağırlıklı olarak son 25 bps'lik artırımın gelecek haftaki toplantıda yapılacağı öngörülüyor. Euro Bölgesi'nde enflasyonun yüzde 6,1'den haziranda yüzde 5,5'e yavaşlaması pariteyi 1,12 üzerinde destekleyen bir gelişme olurken, dolar endeksi son 1 yılda yüzde 6'nın üzerinde gerilemiş olsa da son 20 yılın en yüksek düzeylerine yakın bir seviye olan 100 direnç noktası etrafındaki seyrini koruyor.

Güçlü doların bedelini gelişen piyasalar ödüyor

IMF çarşamba günü yayınladığı ve Dış Sektör Raporu'na ilişkin değerlendirmelerini paylaştığı bir blog yazısında ise “Güçlü doların bedelini gelişen piyasa ekonomilerinin ödediğine” dikkat çekti. Raporun yazarları Rudofs Berns ve Racha Moussa tarafından kaleme alınan yazıda “ABD dolarının 2022 yılında 20 yılın en yüksek düzeyine ulaşmasının küresel ekonominin tamamı için sonuçları olduğunu, ancak ABD dolarının değerlendirilmesinin küçük gelişmiş ekonomilerden ziyade ağırlıklı olarak gelişen ekonomileri olumsuz etkilediği” belirtiliyor. “Gelişen ekonomilerde dolardaki yüzde 10'luk bir artış, sadece bir yılda ekonomik çıktıyı yüzde 1,9 düşürüyor ve bu durum iki buçuk yıl boyunca sürüyor” denilen yazıda, gelişmiş ülkelerde ise bu oranın ilk çeyrekte yüzde 0,6 ile zirve yaptığı ve sadece bir yıl sürdüğü aktarılıyor. Güçlü

doların etkisinin ticaret ve finans kanallarıyla yayıldığı, gelişen ekonomilerin ticaret hacimlerinin çok daha keskin düştüğü, ithalatın ihracatın iki katı düştüğü belirtilen yazıda “Gelişen ekonomiler kötüleşen kredi bulunurluğu, azalan sermaye girişleri, sıkılaşma döngüsünün etkileri ve borsalarda düşüş gibi diğer önemli alanlarda da daha olumsuz etkilenmeye eğilimli” değerlendirmesi yapılıyor. Ayrıca doların güçlenmesiyle cari açıkların arttığı ve bunun ülkelerin tasarrufyatırım dengelerini bozduğuna dikkat çekiliyor. Enflasyon beklentilerinin daha çıpalı olduğu veya daha esnek kur rejimi uygulanan gelişen piyasa ekonomilerinin daha iyi durumda olduğu vurgulanan yazıda “Mali ve para politikası çerçevesini uzun vadeli taahhütlerle iyileştirmek enflasyon beklentilerini çıpalamaya yardımcı olur. Buna iyi dengelenmiş mali-parasal politika miksi oluşturmak, merkez bankasının bağımsızlığını artırmak ve etkin bir iletişimi güçlendirmek de dahil” deniliyor.

“Dış borç sürdürülebilir ama kur riski devam ediyor”

“Brüt dış yükümlülüklerinin ölçeği ve kompozisyonu, rezervlerin de düşük olmasıyla birleşerek Türkiye'nin likidite şoklarına, yatırımcı hissiyatındaki ani değişimlere ve dünya genelinde faiz oranlarının artmasına karşı kırılma risklerini artırıyor” diyen IMF, Türkiye'nin finans dışı şirketlerinin kur risklerinin son yıllarda bir iyileşme olsa da hala yüksek olduğunu, kısa vadeli net döviz pozisyonunun pozitifte olmasının bir likidite yastığı sağladığını söylüyor. IMF, UYP'nin orta vadede cari açık dengesiyle istikrara kavuşacağını ve 2028 itibarıyla GSYH'nin yüzde 33'ü düzeyinde olacağını öngörüyor. Ancak kur oynaklıklarının UYP'yi olumsuz etkileyebileceği notu da düşülüyor. Dış borcun orta vadede ‘sürdürülebilir’ olduğu değerlendirmesini yapan IMF “Ancak riskler var, özellikle de reel efektif döviz kurunda büyük bir değer kaybı riski oluşturur” uyarısı yapıyor. Brüt rezervlerin IMF'nin tavsiye ettiği (ARA ölçütüne göre) yüzde 100-150 aralığında olmadığına dikkat çeken raporda bu oranın yüzde 95'te olduğu ayrıca rezervlerin kalitesine yönelik de endişeler olduğu ifade ediliyor. Özel Çekme Hakları (SDR) sepeti dışındaki para birimlerinin yüzde 15'lik bir payı olması IMF'nin dikkat çektiği unsurlar arasında. Sıkılaşma süresince rezervlerin giderek artırılması gerektiğine dikkat çeken IMF, “Lirayı desteklemek için kura yapılan müdahaleler sadece kur oynaklığı gibi aşırı durumlarda kullanılmalı ve sadece merkez bankasının kendisi tarafından yapılmalı (kamu bankaları tarafından yapılmamalı)” uyarısı da yapıyor.

“Döviz kuru şu anda adil değerinin yüzde 4-9 üzerinde”

IMF'ye göre reel efektif döviz kuru şu anda adil değerinin yüzde 4 ila 9 üzerinde. Raporda 2022 yılında Avrupa Bankacılık Otoritesi'nin modellemelerine göre Türkiye'de reel efektif döviz kurunun yüzde 46,3 ila 56,7 düşük değerlendirildiği görüşüne de yer veriliyor.

TDK, bazı sözlüklerin yazımında değişikliğe gitti: Aralarında o ilçe de var

Türk Dil Kurumu, sözlüğün 12 baskısında değişikliklere gitti. Tam 18 kelimedede değişiklik yapan TDK'nın güncellediği kelimelerde günlük olarak sıkça kullanılan kelimeler de var.

Türk Dil Kurumu (TDK), sözlüğün 12. baskısı ile listesinde pek çok sözcüğün yazımında değişiklik yaptı. TDK'nın yaptığı değişikliklerin halk ağızı oturmuş yanlış kelimelerden oluştu gözlerden kaçmadı.

12. baskı Türkçe Sözlük, 82 bin 135 madde başı, 18 bin 133 madde içi olmak üzere söz, terim, deyim ve anlamdan oluşan 132 bin 334 söz varlığına sahip. Sözlükte 45 bin 372 örnek cümle bulunmakta, sözlük metni ise 1 milyon 756 bin 396 sözden oluşuyor.

İşte yazımı değişen o kelimeler:

Doğubeyazıt (Eski) / Doğubayazıt (güncel)

Horon vurmak (eski) / horon tepmek (güncel)

Çiğ börek (eski) / çi börek (güncel)

Yeşilzeytin (eski) / yeşil zeytin (güncel)

20.07.2023

Unvan (eski) / ünvan (güncel)

Marmara Ereğlisi (eski) / Marmaraereğlisi (güncel)

Yakan top (eski) / yakantop (güncel)

Kümeden düşmek (eski) / küme düşmek (yeni)

Kayyum (eski) / kayyım (güncel)

Yeşilsoğan (eski) / yeşil soğan (güncel)

Hasıraltı (eski) / hasır altı (güncel)

Akça armudu (eski) / Akçaarmut (güncel)

Sultan efendi (eski) / Sultanefendi (güncel)

Akzambak (eski) / ak zambak (güncel)

Yeşilbiber (eski) / yeşil biber (güncel)

Boy bos (eski) / boy pos (güncel)

Pilili (eski) / pileli (güncel)

Yürük (eski) / Yörük (güncel)

Sisli havada araba kullanmak gibi...

Alaattin AKTAŞ

20 Temmuz 2023 Perşembe

Araç kullananlar, özellikle de şehirler arası yolda seyahat edenler çok iyi bilir. Hani bir anket yapılırsa, herhalde sisli hava açık ara en kötü seçilir. En azından kendi adıma öyle...

Karlı buzlu yol bile daha az kötüdür. Kaygan bir zeminde ilerlediğinizi biliyorsunuzdur, ona göre yavaş gider, duruma göre zincir takarsınız, akli başında herkes tedbirli olacağı için de riskiniz çok fazla değildir. Hem bilirsiniz ki karşınıza hiç hesapta olmayan bir sürpriz çıkma olasılığı görece azdır.

Ama sis öyle mi! Karşınıza ne zaman ne çıkacağını bilemezsiniz.

Bırakın sis farını, farlarını hiç yakmadan yol almaya çalışın çıkar...

Siste ilerleyemeyip herhangi bir işaret koymadan park eden çıkar...

İşte tüm bu nedenlerle direksiyona adeta yapışır ve yavaş yavaş yol almaya çalışırsınız.

Türkiye ekonomisinin bize “sunduğu” mevcut ortam gibi...

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu yeni dönemin ikinci toplantısını bugün yapacak. Geçen ayki toplantı öncesindeki tahminlerde çoğunluk yanıldığı için bugünkü toplantı için yoğurt biraz üflenerek yeniliyor. Tahminler adeta ikiye ayrılmış gibi ama biri pek ifade edilmiyor.

Olması gereken faizle ilgili pek tahmin göremiyoruz artık.

İfade edilen Merkez Bankası'nın çıkabileceği en yüksek oran, bunun üstünde duruluyor.

Hani biz “rasyonel bir zemine ve politikalara” dönecek, o şekilde uygulamalar yapacaktık!

20.07.2023

Hani sis dağılacaktı; şeffaf ve öngörülebilir olunacaktı! Bir takıma yeni teknik direktör geldiğinde tüm futbolcular ilk birkaç hafta daha bir şevkle çalışır, taraftarın umudu artar. Oyun planı değişecektir, bir dizi beklenti oluşur. O birkaç haftada beklenti karşılandı karşılandı; karşılanamadı mı homurtular yükselmeye başlar.

Sis kalınlaşıyor, homurtular artıyor

Türkiye'de faizi bir dönem Merkez Bankası'nın belirlemediğini herkes biliyor. Yeni dönemle birlikte bu yetkinin gerçek sahibine, yani Merkez Bankası'na geçmiş olması umuldu. Geçti mi, bilemiyoruz.

Bakın bilemiyor olmamız bile çok kötü. Ortada hala bir tereddüt var.

Şu durumda rasyonel politikalardan nasıl söz edebiliriz ki! İşte böyle olunca da belirsizlik artıyor ve "Zaten olmayacaktı" diyenlerin sayısı çoğalmaya başlıyor.

İş aleminin sıkıntısı büyük

Türkiye'de belirsizlik birçok alanda had safhada...

Merkez Bankası, umuyoruz Merkez Bankası, bugün faizi belirleyecek ama tahmin yapmak hiç kolay değil. Yaygın tahmin 5 puanlık artışla yüzde 20'ye çıkılacağı yönünde.

Peki Merkez Bankası faizi niye artıracak, enflasyonla mücadele için mi?

Öyleyse yüzde 20 ya da hangi düzeyde belirlenirse artık, bu faiz gelecek dönemin enflasyonu ile mücadele için yeterli olacak mı?

Olacaksa gelecek bir yılda enflasyon yüzde 20'lere, 30'lara mı inecek?
Yoksa faiz aşama aşama daha da yukarılara mı çekilecek?

Merkez Bankası faizini öngörmek pek mümkün değil; bu faizle piyasa faizi arasındaki bağ da henüz tam kurulamamış... Dövizin ne olacağı hiç kestirilemiyor; bir bakıyorsunuz bir günde yüzde 2'yi, 3'ü bulan artış, ertesi gün dinginlik; sahi ne oluyor, kim ne yapıyor ya da yapmıyor?

İş insanısınız, yurt içine ya da dışına bir fiyat vereceksiniz; ne alacağınız ara mal ya da hammaddenin fiyatını kestirebiliyorsunuz, ne dolayısıyla satış fiyatınızı.

Önünüzde kalın bir sis tabakası, ne zaman açılacağını kimse bilmiyor ve bir yerlere çarpmadan, elinizdekini kaybetmeden yol almaya çalışıyorsunuz.

Sabit gelirliyi hiç sormayın!

20.07.2023

Maliyeti arttığında bunu duruma göre bire bir ya da belli ölçüde satış fiyatına yansıtma olanağı bulunanlar var, bir de bu şansa hiçbir zaman sahip olamayan sabit gelirli vatandaşlar var. İşte en vahim durumda olanlar onlar.

Hele hele emekliler! Memura geçmiş dönemlerle kıyaslandığında iyi bir zam verildi ama emekliler, özellikle de kök aylığı düşük olan emekliler çok az zam aldı ya da hiç alamadı.

Konuyu yalnızca kamu çalışanları ya da emekliler cephesinden de düşünmemek gerek. Özel sektör çalışanları arasında memurlar kadar zam alamayanlar da var.

Dolayısıyla sisin arasında tümünden kaybolan, yönünü şaşırın ve ne yapacağını bilemeyen sabit gelirli sağa sola çarpa çarpa ilerlemeye çalışıyor.

1 kişilik iş için gereken yatırım 3 milyon TL

Naki BAKIR

20 Temmuz 2023 Perşembe

Bir kişilik iş yaratmanın ortalama maliyeti, ilk beş aydaki teşvikli yatırımlarda 3 milyon 38 bin liraya geldi. Maliyet, teknoloji-yoğun, dev bütçeli enerji yatırımlarında 32 milyon lira ile en yüksek, emek-yoğun tarım yatırımlarında 1,7 milyon lira ile en düşük düzeyde.

İstihdam başına ortalama en yüksek yatırım, yaklaşık 9 milyon TL ile Akdeniz, en düşük ise 681 bin TL ile Doğu Anadolu'da. Bir kişilik istihdam yaratmanın ortalama maliyeti son on yılda yaklaşık 5 kat arttı. Kronik sosyo ekonomik sorun olan işsizlik olgusu devam ederken, ekonomide kur, faiz, enflasyon gibi gelişmelerin etkisiyle istihdam yaratmanın maliyeti de giderek artıyor.

Teşvik belgesine bağlanan yatırımların sektörel dağılımı ve ortalama iş yaratma maliyeti (Ocak-Mayıs)							
		Enerji	Hizmetler	İmalat S.	Madencilik	Tarım	TOPLAM
2022	Belge (Adet)	586	436	2.921	119	126	4.188
	Yatırım (Milyon TL)	12.289	40.520	176.313	13.692	3.836	246.650
	İstihdam (Kişi)	1.276	19.509	98.095	3.863	1.869	124.612
	İstihdam baş. Ort. Yat. (TL)	9.631.226	2.076.990	1.797.370	3.544.484	2.052.191	1.979.346
2023	Belge (Adet)	1.706	726	4.184	112	190	6.918
	Yatırım (Milyon TL)	65.923	97.203	272.086	8.507	4.884	448.603
	İstihdam (Kişi)	2.010	23.098	117.529	2.190	2.793	147.620
	İstihdam baş. Ort. Yat. (TL)	32.797.745	4.208.285	2.315.051	3.884.301	1.748.614	3.038.901
Değişim (%)	Belge	191,1	66,5	43,2	-5,9	50,8	65,2
	Yatırım	436,4	139,9	54,3	-37,9	27,3	81,9
	İstihdam	57,5	18,4	19,8	-43,3	49,4	18,5
	İstihdam Baş. Ort. Yatırım	240,5	102,6	28,8	9,6	-14,8	53,5

Türkiye’de bir kişilik iş yaratmak için yaklaşık 3 milyon liralık yatırım gerekiyor. İlk beş ayda yatırımcıların aldığı 6 bin 918 teşvik belgesi kapsamında gerçekleştirilecek toplam yatırım 448,6 milyar lira, bu yatırımlarla yaratılacak istihdam ise 147 bin 620 kişi oldu, her bir kişilik istihdama düşen ortalama yatırım tutarı 3 milyon 38 bin 901 liraya geldi. Geçen yılın aynı dönemine göre belge sayısında yüzde 65,2, yatırım tutarında yüzde 81,9 artış olurken; az istihdam yaratan teknoloji yoğun nitelikli enerji yatırımlarının payındaki artış dolayısıyla öngörülen toplam istihdamdaki artış yüzde 18,5’le düşük kaldı.

Ortalama istihdam maliyeti ise yüzde 53,5 yükseldi. Enerji, ortalamayı yükseltti Bir kişilik iş yaratma maliyeti, teknoloji yoğun nitelikli, büyük bütçeli, yüksek katma değerli yatırımların olduğu enerjide, sektörler ortalamasının neredeyse on katı düzeyinde. Ocak-Mayıs dönemi yatırımlarında söz konusu maliyet enerji sektöründe 32 milyon 798 bin liraya geldi. Sektörde yaşanan yatırım patlaması, ülke geneline yönelik toplam yatırımlarda yaratılacak istihdam başına ortalamayı yükseltti.

Yatırımların bölgesel dağılımı (Ocak-Mayıs 2023)				
	Alınan Belge (Adet)	Gidilecek Yatırım (Milyon TL)	Yaratılacak İstihdam (Kişi)	İstihdam Bağ. Ort. Yatırım (TL)
Akdeniz	748	97.496	10.889	8.953.635
Doğu Anadolu	327	8.540	12.532	681.442
Ege	1.129	49.273	15.489	3.181.155
Güneydoğu A.	796	40.322	31.603	1.275.906
İç Anadolu	1.358	67.515	22.690	2.975.525
Karadeniz	538	20.793	11.903	1.746.893
Marmara	1.981	128.863	41.279	3.121.755
Çok bölgeli yat.	41	35.800	1.235	28.988.120
TÜRKİYE	6.918	448.603	147.620	3.038.901

1 kişilik istihdam yaratmanın maliyeti (TL)	
2013	513.628,7
2014	676.838,1
2015	889.170,9
2016	813.272,2
2017	1.056.321,1
2018	1.017.953,8
2019	1.620.082,5
2020	1.625.126,0
2021	1.439.832,5
2022	2.475.605,7
2023/5 ay ort.	3.038.900,8

Ocak-mayıs döneminde enerji sektörü için alınan teşvik belgesi sayısı geçen yıla göre yüzde 191 artışla 1.706 adede, yatırım tutarı yüzde 436,4 artışla 65,9 milyar liraya yükselirken, yaratılacak istihdam ise yüzde 57 artışla sadece 2 bin 10 kişi oldu.

Sektörde bir kişilik istihdam yaratma maliyeti geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 240,5 arttı.

Tarımda en düşük

Daha çok emek-yoğun yatırımların yapıldığı tarım, ortalama iş yaratma maliyetinin en düşük olduğu sektör olmaya devam etti. Beş ayda teşvik belgesine bağlanan tarım yatırımlarında bir kişilik istihdama düşen ortalama yatırım tutarı 1 milyon 748,6 bin lira ile en düşük düzeyde gerçekleşti.

Ortalama istihdam yaratma maliyeti bu dönemde hizmetler sektörü yatırımlarında 4 milyon 203,3 bin, madencilik sektöründe 3 milyon 884,3 bin lira oldu. Beş ayda 4 bin 184 adetle en çok teşvik belgesinin alındığı, 272,1 milyar lira ile en fazla yatırımın yapılacağı ve 117 bin 529 kişi ile en çok istihdam yaratılacak imalat sanayiinde ise söz konusu tutarın 2 milyon 315 bin lira olduğu hesaplandı.

En yüksek Akdeniz, en düşük

Doğu'da İş yaratma maliyeti, çoğu teknoloji-yoğun 97,5 milyar liralık yatırıma karşılık 10 bin 889'la en az istihdamın yaratılacağı Akdeniz'de, 8 milyon 953,6 bin lira ile tüm bölgelere içinde en yüksek düzeyde. Bu bölgeyi, ortalama 3 milyon 181,2 bin lira ile Ege bölgesi izledi.

Beş ayda Ege'ye yönelik teşvik belgelerinde 49,3 milyar liralık yatırımla 15 bin 489 kişilik istihdam öngörüldü. Toplam yatırımda 128,9 milyar lira ve istihdamda 41 bin 279 kişi ile en büyük payı alan Marmara bölgesinde ise istihdam başına ortalama yatırım 3 milyon 121,8 bin lira oldu.

Ortalama tutar, İç Anadolu'da 2 milyon 975,5 bin, Karadeniz'de 1 milyon 746,9 bin, Güneydoğu Anadolu'da 1 milyon 279 bin lira olurken, Doğu Anadolu yatırımlarında 681,4 bin lira ile en düşük düzeyde kaldı. Beş ayda düzenlenen belgeler kapsamında İç Anadolu'ya yönelik 67,5 milyar liralık yatırımla 22 bin 690, Güneydoğu'ya yönelik 40,3 milyar liralık yatırımla 31 bin 603, Karadeniz'e yönelik 20,8 milyar liralık yatırımla 11 bin 903, Doğu Anadolu'ya yönelik 8,5 milyar liralık yatırımla da 12 bin 532 kişilik istihdam yaratılacak.

Bir kişilik istihdam için ortalama yatırım, son on yılda, kurlar, yatırım malları ve diğer girdi fiyatları ve ekonomideki diğer faktörlerin etkisiyle yüzde 491,7 arttı. 2013'ün tümünde 513,6 bin lira olan bu tutar, 2017'de 1 milyon lirayı aştı. 2020'de 1 milyon 625 bin liraya çıkan bu tutar, 2021'in ortalamasında 1 milyon 439,8 bin liraya

gerilerken, 2022 yılı teşvik belgelerinde 2 milyon 475,6 bin liraya yükseldi, bu yıl ilk beş ay ortalamasında 3 milyon lirayı geçti.

İşsizliğin sıfırlanması için 10 trilyon gerekiyor

Sadece iş arayan işsizleri kapsayan istatistiki verilere göre Türkiye’de 3 milyon 328 bin işsiz bulunuyor. Ortalama iş yaratma maliyeti dikkate alındığında bu işsizlerin tamamına istihdam yaratabilmek için 10 trilyon 113 milyar 462 milyon TL’lik yatırım gerekiyor.

İşsiz sayısı ve ortalama istihdam yaratma maliyeti sabit kalsa ve yılda ortalama 1 trilyon liralık yatırıma gidilse bile işsizliğin sıfırlanması, 10 yıldan fazla bir zamanı gerektiriyor. Ancak hiçbir ülke için “sıfır işsizlik” bir ekonomik hedef oluşturmuyor.

Rekabetçi koşullarda üretim yapan ülkelerde ücretler ve genel olarak emek maliyeti daha düşük olduğu için ürünlerin daha ucuza mal edilmesi, bu durumda sıfır işçiliğin olduğu ülkenin dünya ile rekabet edemeyecek olması dolayısıyla sermayesi endüstriyel faaliyetten caydırıyor. Ekonominin tam istihdamda olduğu durumlarda, buna rağmen var olan işsizliğe “doğal işsizlik” deniyor. Ülkelere göre farklılık gösteren bu oran OECD ortalamasında yüzde 6,1 olarak hesaplanıyor.

Abdulkadir Selvi

CHP'de FETÖ yöntemleri devrede

EKREM İmamoğlu'nun CHP'nin ağır toplarıyla Zoom üzerinden yaptığı toplantı bir gece yarısı internete sızdırıldı.

İmamoğlu, seçimlerden önce Kılıçdaroğlu'nun 'A takımı'nda yer alan ancak seçimden sonra birlikte hareket ettiği isimlerle Parti Meclisi'nin toplantıya çağırılması için toplanan imzalarla, kurultay sürecini görüyor.

İSTİFA ETMELİLER

Toplantıya katılan isimlerden Bülent Tezcan, Engin Altay, Onursal Adıgüzel, Tekin Bingöl daha önce Kılıçdaroğlu'nun 'A takımı'nda yer alıyordu. Özgür Özel ise CHP Grup Başkanı, Gökhan Günaydın Grup Başkanvekili olduğu için aynı zamanda Kılıçdaroğlu'nu temsil ediyorlar. O nedenle dünkü MYK toplantısında Özgür Özel ve Gökhan Günaydın'ın istifaları istenmiş. Hem Kılıçdaroğlu'nu temsil edeceksiniz hem Kılıçdaroğlu'nu devirmek için çalışacaksınız. Bu ilkesizlik demektir. Derhal istifa etmeliler.

Basına sızdırılan bölümünde diyeceğim çünkü toplantının tamamı bu değil. Sadece PM'nin toplanması için alınan imzalar ve sunulacak mektup ile kurultay hazırlıklarının ele alındığı 14 dakikalık bir bölüm servis edilmiş. "Yüzyılın ihaneti" adı verilmiş.

Toplantının sızdırılan bölümündeki konuşmalara bakıldığında, Kılıçdaroğlu'nu devirmek ve kurultayı kazanmak için bir hazırlık yapıldığı görülüyor.

CHP'DEN TEPKİ

CHP Sözcüsü Faik Öztrak toplantıyı doğru bulmadıklarını ve haberlerinin olmadığını söyledi. Bu ilk değil, aldığı bilgiye göre ikinci toplantıymış. Ama ilk toplantıdan da Kılıçdaroğlu'nun haberi olmuş. Belli ki içlerinde köstebeği var. CHP'nin bu toplantıyı doğru bulmaması doğru ama doğru olmayan bir şey daha var. Faik

20.07.2023

Öztrak'ın gizli toplantının kaydedilip servis edilmesini de doğru bulmadıklarını söylemeleri gerekiyordu. Usule itiraz etmeleri beklenirdi.

FETÖ YÖNTEMİ

Ben toplantının içeriğine girmeyeceğim.

Ne İmamoğlu'ndan çok 'İmamoğlu'cu olan bazı gazeteciler gibi bunun normal bir toplantı olduğunu söyleyeceğim. Ne de Kılıçdaroğlu'nu savunanlar gibi bu toplantının kaydedilip sosyal medyadan servis edilmesini onaylayacağım.

Kitabın tam ortasından konuşacağım. Bu bir FETÖ yöntemi. Kirli bir yöntem. Tehlikeli bir yöntem.

KILIÇDAROĞLU'NUN RAKİPLERİ

Dikkatinizi çekiyor mu, Kılıçdaroğlu'nun karşısına kim çıkıyorsa bir kasetle devre dışı bırakılıyor. Kılıçdaroğlu'nun önünde engel olarak kim gözükyorsa medyaya sızdırılan bir kayıtla canına okunuyor.

Deniz Baykal, bir kasetle darbesiyle tasfiye edilip yerine Kılıçdaroğlu getirildi.

Cumhurbaşkanlığı yarışında Kılıçdaroğlu'nun kazanmasına engel olarak görülen Muharrem İnce üretilmiş bir kasetle, sahte dekontlarla adaylıktan çekilmek zorunda bırakıldı.

Şimdi de Kılıçdaroğlu'na rakip olarak çıkan Ekrem İmamoğlu'nun Zoom üzerinden yaptığı toplantı sosyal medyaya servis edildi.

Kim ki Kılıçdaroğlu'na dokunuyor, bir el devreye girip FETÖ'nün kullandığı şantaj-montaj kasetleri yöntemiyle onu devre dışı bırakıyor.

Kılıçdaroğlu onlar açısından ne kadar vazgeçilmez bir isimmiş, ona dokunanı yakıyorlar.

KILIÇDAROĞLU TEPKİ GÖSTERMELİ

Şurası unutulmasın, kılıçla gelen kılıçla gider. Şimdi bu tür kumpaslar Kılıçdaroğlu'nun lehine gözükebilir. Kılıçdaroğlu rakiplerini tasfiye etsin diye kullanılabilir. Ama gün gelir aynı silah döner Kılıçdaroğlu'nu vurur. Kılıçdaroğlu'nu tasfiye etmek isterlerse ona karşı da aynı kirli tuzakları kurabilirler.

O nedenle öncelikle Kılıçdaroğlu'nun bu yöntemlere karşı tepki göstermesi lazım. Hadi Muharrem İnce olayında suskun kaldı, Ekrem İmamoğlu işine bir tavır koymalı. Çünkü yarın aynı şey kendi başına gelebilir.

20.07.2023

Siyaset bu olmamalı. Hesaplaşmalar kasetlerle, kumpaslarla, şantajlarla, gizli kayıtlarla değil, kurultay zeminlerinde yapılmalı.

KASET SAVAŞI

CHP, kurultaylar partisi olarak bilinir. O nedenle CHP ilk kez bir kurultaya gitmiyor. CHP'de ilk kez bir genel başkanlık mücadelesi yaşanmıyor. Ama giderek bu mücadele kirli bir hal alıyor. CHP'de mücadele delege üzerinden verilirdi. Parti içi mücadele yaşanırdı. Kurultay hesaplaşması olurdu. Ama bir süredir mücadelede kumpas kasetlerle, gizli kayıtlarla sosyal medya üzerinden yürütülüyor. Bu gidişle yakında başka kasetler de servis edilirse şaşırırmam.

TANJU ÖZCAN'IN SES KAYDI

Sıcak gündem konuları olduğu için zamanında yazamadım. Tanju Özcan'ın da CHP'deki kapalı bir toplantıdan elde edilen ses kaydını yayınlaması aynı yöntemin bir ürünüydü. Bu yöntemi ister Kılıçdaroğlu kullansın ister Tanju Özcan kullansın, hiç fark etmez.

Gizli ses kaydı, gizli toplantı kaydı gibi FETÖ taktikleriyle kim rakiplerini devre dışı bırakmak isterse kirli bir oyunun içindedir derim başka bir şey demem.

TEBRİKLER FULYA

FULYA Öztürk CNN TÜRK'ün Özel Haberler Şefi. Fulya, başarısı herkes tarafından takdir edilen bir gazeteci. Deprem felaketi sırasında o bölgenin sadece sesi değil, aynı zamanda umudu oldu. Karabağ'da ise bombaların altında görev yaptı. Azeri kardeşlerimizin gönlüne taht kurdu. Nerede bir felaket varsa, nerede bir savaş varsa Fulya oradan haberler vermektedir.

Birçok gazetecinin milletvekili olmak için çaba gösterdiği bir dünyada Fulya Öztürk genç yaşına rağmen gelen milletvekilliği teklifini reddedip "Ben sahada olacağım. Gazetecilik yapmaya devam edeceğim" diyen birisidir. Bu mesleğe tutkuyla bağlıdır.

SUUDİ ARABİSTAN'DAN HABERLER VERDİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Körfez gezisi başladığında Fulya, ilk durak olan Suudi Arabistan'dan canlı yayına bağlanarak sürekli olarak haber verdi. Akşam CNN Türk'te Fulya Kalfa'nın programında konuştum. Yine Fulya Öztürk'e bağlanıp son gelişmeleri aldık, sorular sorduk. Erdoğan'ın temasları bitince heyet otele çekilmiş, Fulya Öztürk ise dinlenmek yerine Kâbe'yi ziyaret edip, Umre yapmış.

Vay sen misin bunu yapan. Bir defa Fulya'yı Cumhurbaşkanlığı götürmedi. İkincisi kutsal topraklara gidip Kâbe'yi ziyaret etmemek olur mu?

KÂBE'YE DEĞİL VATİKAN'A GİTSEYDİ...

Kâbe düşmanı ne kadar yayın kuruluşu varsa Fulya Öztürk'ü hedef almış.

Fulya Hindistan'da olsaydı bir Sih tapınağına gitseydi, çok egzotik bulurlardı. Fulya, Roma'da olsa Vatikan'ı ziyaret etse çok modern bulurlardı. Eğer İsrail'de olsa Ağlama Duvarı'na gitse çok saygı duyarlardı. Ama Kâbe'nin adabına uygun olarak başını kapatıp ibadet ettiği için hücum ediyorlar.

Fulya Öztürk aylarca deprem bölgesinde habercilik yaparken siz neredeydiniz? Fulya Öztürk, Suriye'de harekât bölgesinden haberler aktarıırken, Karabağ'da bombaların altında görev yaparken siz neredeydiniz?

Fulya'yı yedirmeyiz

Fulya Öztürk, Türk basınının yeni yetişen değerlerindedir ve gurur kaynağımızdır. Kimseye yedirmeyiz.